

Osvrt na bolesnike s virusnim hepatitisom

Mijo Zambeli

Služba za infektivne bolesti Medicinskog centra,
Slavonska Požega

Stručni rad

UDK 616.36-002

Prispjelo: 23. prosinca 1985.

U radu su prikazani bolesnici koji su liječeni od virusnog hepatitisa na Odjelu za infektivne bolesti Medicinskog centra u Slavonskoj Požegi, u razdoblju od 1980—1984. godine. Promatrani su obzirom na godine javljanja, starost, spol, etiologiju, težinu bolesti i komplikacije, iznoseći momente koji su pogodovali širenju te bolesti.

Radilo se o bolesnicima pretežno mlađe životne dobi, dobre kondicije i bez prethodno narušenog zdravlja, pa je bolest, osim u jednom slučaju, imala povoljan ishod.

Ključne riječi: bolesnici, virusni hepatitis

Virusni hepatitis je jedna od najčešćih bolesti na našem području. U ovom prikazu osvrćemo se na bolesnike s virusnim hepatitisom, liječene u zadnjem petogodišnjem razdoblju. To je razdoblje uvođenja seroloških metoda u diferenciranje virusnih hepatitisa. Cilj rada je bio uvid u etiologiju virusnih hepatitisa, težinu bolesti i pojavu prema životnoj dobi.

BOLESNICI I METODE

Obrađeni bolesnici liječeni su u Odjelu za infektivne bolesti Medicinskog centra Slavonska Požega, u razdoblju od 1980—1984. godine. Dijagnoza je postavljena na osnovi kliničke slike, epidemioloških podataka i laboratorijskih nalaza (transaminaze, elektroforeza proteina, željezo, bakar, faktori koagulacije, serološki nalazi-markeri). Bolesnici su promatrani po godinama javljanja, starosti, spolu, etiologiji, prema težini bolesti i komplikacijama. Obzirom na težinu bolesti, bolesnici su svrstani prema visini bilirubina u krvi. Među lake su uračunati oni sa bilirubinom u granici normale, među srednje teške oni sa bilirubinom do 100 mikro mola/l (5,85 mg%) i među teške oni sa bilirubinom preko tih vrijednosti. Po starosti su bolesnici svrstani u razdoblje: do 6 godina, od 7—19 godina, od 20—39 godina, od 40—59 godina i iznad 60 godina. Od estrahepatalnih komplikacije obraćena je pažnja na artralgijske, mialgijske, osipe i ostalo. Kod razmatranja etiologije, izdvojene su skupine: hepatitis A i B serološki potpuno obrađeni, hepatitis A i B nepotpuno serološki obrađeni i hepatitis non-A i non-B.^{1,4,8}

Klasifikacija etiologije: hepatitis A = anti HAV IgM+, hepatitis acuta B = HBs+, anti HBsIgM+, anti HBs-, anti HBc-, anti HAV IgM-, hepatitis non-A non-B = markeri hepatitisa A i B i serologija Epstein Barr virusa, citomegalovirusa i leptospira negativna.

REZULTATI

U promatranom petogodišnjem razdoblju hospitalizirano je 219 bolesnika s virusnim hepatitisom. Gledajući po godinama javljanja, broj bolesnika se kretao između 74 bolesnika u 1980. godini i 23 bolesnika u 1983. godini. U odnosu na ukupno hospitalizirane, njihov broj se kretao između 19,3% i 5,9% (tablica 1).

TABLICA 1.
RASPODJELA BOLESNIKA PO GODINAMA POJAVE

Godina	Muški	Ženske	Ukupno
1980.	35	39	74
1981.	25	35	60
1982.	16	16	32
1983.	15	8	23
1984.	17	13	30
	108	111	219

Obzirom na godine starosti, većina bolesnika je imala do 40 godina (206), a iznad 40 godina samo 13. Najviše ih je bilo između 7 i 19 godina — 117 (53,4%) (tablica 2).

TABLICA 2.
RASPODJELA BOLESNIKA PO DOBI

Godina	0—6	7—19	20—39	40—59	preko 60
1980.	22	45	5	2	
1981.	13	33	10	4	
1982.	5	16	9	2	
1983.	1	14	6	2	
1984.	0	9	18	3	
Ukupno	41	117	48	13	

TABLICA 3.
RASPODJELA BOLESNIKA PREMA ETIOLOGIJI

Godina	HA	HB	HNANB	Vj.HA	Vj.HB
1980.				73	1
1981.				56	4
1982.	5	1	1	21	4
1983.	13	6		4	
1984.	17	11	1	1	
Ukupno	35	18	2	155	9

Ako zbrojimo serološki potpuno i serološki nepotpuno obrađene bolesnike, vidimo da je od ukupno 219 hospitaliziranih, 190 (86,7%) bolovalo od hepatitisa A. 27 (12,3%) je bolovalo od hepatitisa B.¹ Za 2 (0,9%) potpuno serološki obrađena bolesnika može se reći da su imali hepatitis non-A non-B. Osim markera hepatitisa, u njih su bili negativni i serološki

nalazi na Epstein-Barr virus, citomegalovirus i leptospire, kao i epidemiološka anamneza u smislu toksičnog hepatitisa⁵ (tablica 3).

Obzirom na težinu bolesti, bilo je 17 (7,7%) lakih, 133 (60,7%) srednje teških i 69 (31,5%) teških bolesnika.

Od ekstrahepatalnih komplikacija bilo je 7 bolesnika sa artralgijama, 1 sa hemoragičnim osipom i 1 sa epistaksom.

Što se tiče spola, nije bilo bitnih razlika obzirom na učestalost, težinu bolesti i komplikacije.

RASPRAVA I ZAKLJUČAK

Najviše oboljelih zabilježeno je 1980. i 1981. godine, jer se tada hepatitis pojavio epidemijski u nekoliko obližnjih sela. Kasnijih godina bilo je sporadičnih slučajeva, ili su se javljali u manjim obiteljskim epidemijama.

U slučajevima nepotpune serološke obrade (uglavnom zbog nestašice reagensa), za hepatitis A je govorila činjenica da je to bila mlađa populacija, sa jasnom epidemiološkom anamnezom u smislu hepatitisa A, i da je kod njih HBs antigen bio negativan. Za hepatitis B je u slučajevima nepotpune serološke obrade govorio pozitivan HBs antigen i epidemiološka anamneza u smislu inokulacije (primanje transfuzija ili injekcija).

Virusni hepatitis je stalno prisutan na području koje gravitira našem Medicinskom centru. Tome, svakako, doprinose još uvijek nizak higijenski standard i loše higijenske navike stanovništva. Ovo osobito vrijedi za seosko stanovništvo koje i češće obolijeva od hepatitisa. Iako je, na primjer, u nekim selima uvedena vodovodna mreža, mnogi i dalje uzimaju vodu za piće iz bunara, jer im je ona prikladnija za piće nego voda iz vodovodne mreže, koju koriste za druge svrhe. Najveći broj bolesnika su bili učenici iz osnovnih i srednjih škola. Tako velikom broju oboljele učeničke populacije svakako doprinosi manjkava lična higijena za vrijeme boravka u školi. U susjednim općinama je dolazilo i do hidričnih epidemija u školama i đačkim domovima putem neispravnih kućnih vodovoda.⁷

Bolesnici su se javljali tijekom cijele godine, ali češće za vrijeme jesenskih mjeseci. 3 (1,3%) bolesnika su bili zdravstveni radnici, što je manje od podataka drugih autora.⁶ Jedan dječak je u navedenom razdoblju prebolio serološki potvrđene hepatitise A i B. Nije utvrđen niti jedan slučaj hepatitisa A kod HBs antigen nosilaca.

Jedan 25-godišnji bolesnik je bio posebno težak. U njega je došlo do razvoja jetrene insuficijencije (hematomi, ptehije, ascites i edemi). Radilo se o bolesniku koji je u preikturičnoj fazi bolesti »ublažavao« probavne tegobe žestokim alkoholnim pićima, pa je sigurno kombinacija virusnog i toksičnog oštećenja jetre dovela do teške kliničke slike. Stoga je bio upućen na Kliniku za infektivne bolesti »Dr Fran Mihaljević«, Zagreb, gdje je egzistirao. Razlog ovako niskom letalitetu bio je vjerojatno, osim terapije, u mlađoj životnoj dobi, dobroj ishranjenosti i kondiciji, bez prethodno narušenog zdravlja.^{2,3}

U svrhu terapije davani su vitamini C i B grupe, infuzije glukosaline i hepatoprotektivni preparati (Plihepan, Essentiale, Hepasteril).

Obzirom na spomenutu higijensko-epidemiološku situaciju, sve češću medicinsku intervenciju i porast narkomanije, smatramo da je virusni hepatitis bolest sa kojom moramo i u budućnosti računati.

LITERATURA

1. Alter HJ, Purcell RH, Holland PV, Feinstone SM, Morrow AG, Moritsugu Y. Clinical and serological analysis of transfusion-associated hepatitis. *Lancet* 1975;2:838.
2. Bobinac E. Virusni hepatitis i hepaticka koma. *Liječ Vjesn* 1968;90:527.
3. Bobinac E. Virusni hepatitis u dječjoj dobi. *Liječ Vjesn* 1968;90:169.
4. Košutić Z, Maček P, Burek V, Palmović D. Značenje anti-hepatitisa A imunoglobulina M (anti HAV IgM) u kliničkoj dijagnostici virusnih hepatitisa. *Liječ Vjesn* 1985;107:108.
5. Palmović D, Košutić Z. Akutni non-A non-B hepatitis na području Zagreba: rezultati obrade 67 bolesnika. *Liječ Vjesn* 1985;107:327.
6. Palmović D, Burek V, Košutić Z. Rizik stjecanja hepatitisa B virusne infekcije kod zdravstvenih radnika. *Liječ Vjesn* 1985;107:484.
7. Ptiček D, Čaušić A, Miljuš B, Borčić B. O tri hidrične epidemije akutnog virusnog hepatitisa tipa A u Slavoniji 1981—1982. godine. *Liječ Vjesn* 1985;107:14.
8. Slade BA, Vroon DH. Anti HBC to screen for susceptibility to hepatitis B. *Lancet* 1984;1:1246.

Abstract

A SURVEY OF PATIENTS WITH A VIRAL HEPATITIS

Mijo Zambeli

Department of Infectious Diseases, Medical Centre
Slavonska Požega

The patients with viral hepatitis treated at the Department of Infectious Diseases were observed in the five-year period (1980—1984) in regard to the year

of appearance, age, sex, etiology, seriousness of the disease and its complications. The moments favouring the spreading of the disease are presented as well.

The patients were mainly young, in good condition and without other diseases. Therefore the treated cases, but one, had good outcome.

Key words: patients, viral hepatitis

Received: December 23, 1985